Dumitru APETRI

Institutul de Filologie al AŞM
(Chişinău)

# OPERA POETICĂ A LUI LUCIAN BLAGA ÎN AREALUL SPIRITUALITĂȚII RUSE: HERMENEUTICA RECEPTĂRII*

**Abstract.** The reception of the versified creation of the Blaga through the Russian interpretations began in 1958 when the anthologist A. Sadeţki included in the large volume «Антология румынской поэзии» (Moscow, 775 pages) four lyrical pieces in a successful transposition of N. Podgoriceany. But the 1975 is considered the reception's period of the Romanian writer's poetic work in the space of the Russian spirituality. Now that florilegium which consecrated the author as a poet, *Poemele luminii – Поэмы света* appears in two editions: at the Library «Румыния», no. 1 (interpreter Yuri Kojevnikov) and in the volume «Стихи поэтов Румынии '20-'30-х годов» (Moscow, The Fiction literature) translators: Boris Sluţki şi Iuri Kojevnikov.

If the indicated editions included in circulation the writer's debut book, then the bilingual edition *Nebănuitele trepte – Нехоженные ступени*, published in Bucharest, also in 1975, offered to the readers a panoramic view of Blaga' creation, a selection of 12 books of poetry published during the poet's life and posthumously. The translation is made by the same Iuri Kojevnikov – an excellent promoter of the Romanian literature in the area of the Russian spirituality. The Bucharest's edition is required both by its comprehensive optics and through its artistic quality.

**Keywords:** hermeneutics, translation, reception, view, selection, spirituality, promotion.

Critici şi istorici literari de prestigiu din ţară îl consideră pe L. Blaga intelectual de ţinută europeană, făuritor de poezie ce se deschide, la cincizeci de ani după Eminescu, culturii germane, poezie ce a ieşit după război în orizontul marilor teme dintotdeauna (V. Cristea). Aceste constatări consună cu ideea exprimată de eminentul savant filolog T. Vianu: „Lucian Blaga aduce în poezia sa o experienţă de o întindere şi adîncime cum literatura noastră n-a cunoscut de multe ori [1]. Se spune, pe drept, că creaţia versificată blagiană dispune de o consistenţă ca acea a materiei (Ş. Cioculescu), că poetul are vocaţia clasică a transparenţei şi a măsurii. I se atribuie şi alţi parametri onorabili: creator al unui univers ideal, redescoperitor al lumii ca o *corolă de minuni,* plăsmuitor al uneia dintre cele mai reprezentative opere ale literaturii române (G. Gană).

În această ordine de idei se înscriu şi următoarele constatări ale acad. M. Cimpoi: „Nu există în literatura română o poezie atât de intens ontologizată ca cea blagiană. Această valorizare a inconştientului, a personanţei îl situează în una din albiile cele mai fertile ale

* Publicarea articolului e prilejuită de aniversarea a 120 de ani de la naşterea scriitorului.



BDD-A20064 © 2015 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:53:53 UTC)

gîndirii europene" [2, p. 44, 52]. Acestor prețuiri înalte se alătură şi confratele de condei Şt. A. Doinaş care susține că poetul din Lancrăm îşi pune „tiparele lirice la dispoziția unui corp de idei şi sentimente dominante în filosofia şi lirica europeană [3, p. 73]. Prin urmare, e natural ca o operă de asemenea dimensiuni ontice şi particularități artistice să-şi facă drum prin intermediul traducțiilor şi a interpretărilor critice spre prestigioase arealuri culturale.

Atenția mai multor tălmăcitori față de creația blagiană este stimulată, credem, de încă un factor: însuşi L. Blaga s-a manifestat, pe parcursul activității sale literare, şi ca traducător de excepție semnînd versuri din literatura germană (capodopera *Faust* de Goethe, creații aparținînd lui Höderlin, Lessing), din poezia lirică universală (1957) şi din cea engleză (1970). Referindu-se la arta de traducător a lui Blaga, cercetătorul Petru Forna susținea: „*Faust* al lui Goethe este, în varianta lui Blaga, al nostru […]. Blaga are adevărata noblețe a spiritelor alese: renunță la nota personală […] *Faust* în traducerea lui Blaga este străbătut de la un capăt la celălalt de fiorul goethean" [4, p. 8].

A dat dovadă de receptivitate față de opera poetică blagiană şi spiritualitatea rusă. Procesul de receptare a creației versificate blagiene prin intermediul tălmăcirilor ruseşti a început în 1958, cînd antologatorul A. Sadețki a inclus în masivul volum *Антология румынской поэзии*, Москва, ГИХЛ, 775 p. patru piese lirice într-o transpunere reuşită a lui N. Podgoriceany. Dar ca etapă de receptare a operei poetice a scriitorului român în spațiul spiritualității ruse se impune anul 1975, cînd a fost marcată aniversarea a 80 de ani de la naştere. Acum florilegiul care l-a consacrat pe autor ca poet, *Poemele luminii – Поэмы света*, apare în două ediții: în Biblioteca «Румыния», nr. 1, Bucureşti (tălmăcitor Iuri Kojevnikov) şi în volumul *Стихи поэтов Румынии '20-'30-х годов* (Москва, Художественная литература), traducători: literații Boris Sluțki şi Iuri Kojevnikov.

Dacă nominalizatele ediții includeau în circulație cartea de debut a scriitorului, atunci ediția bilingvă *Nebănuitele trepte – Нехоженые ступени*, apărută la Bucureşti tot în 1975, oferă cititorilor o imagine panoramică a creației blagiene, selecție din 12 cărți de poezie publicate în timpul vieții poetului şi postum. Traducerea aparține aceluiaşi Iuri Kojevnikov – eminent promotor al literaturii române în arealul spiritualității ruse. Ediția bucureşteană se impune atît prin optica ei cuprinzătoare, cît şi prin calitate artistică.

Succesul impresionant al tălmăcitorului a fost determinat de cîțiva factori obiectivi şi subiectivi. Printre factorii **obiectivi** figurează: bogăția lexicală a limbii-țintă; prezența în limba-țintă a unui solid fond figurativ; asemănările în sistemul metric determinate parțial de mobilitatea accentului (de ex., accentul fix din limba franceză creează impedimente în recrearea sistemului metric românesc); muzicalitatea limbajului (de ex., consonantismul limbii germane se impune ca piedică în replăsmuirea fluidității şi melodicității textului poetic românesc); estetica receptării: componentul denumit orizontul aşteptării. Plăsmuitorii ruşi, la rîndul lor şi cititorii, fiind familiarizați



BDD-A20064 © 2015 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:53:53 UTC)

cu universalismul şi psihologismul unor scriitori ca A. Puşkin şi M. Lermontov, cu potenţialul meditativ al lui Tiutcev şi Briusov, cu lirismul lui A. Kolţov, Fet şi Esenin, au fost receptivi faţă de natura poeziei blagiene.

Factori subiectivi. E vorba aici de individualitatea traducătorului: talentul său literar-artistic, cunoaşterea limbii originalului, cunoştinţele teoretice privind arta tălmăcirii artistice, intuiţia translatorului şi, nu în ultimul rînd, consonanţa emotivă între autorul tradus şi recreatorul originalului.

Individualitatea traducătorului. Boris Sluţki este o personalitate înzestrată cu harul expresiei poetice. Este autorul a şase pachete de versuri apărute în perioada de timp 1957-1969: *Memoria, Timpul, Azi şi ieri, Lirică aleasă, Munca* şi *Istorii contemporane. O carte nouă de versuri*. Critica literară le-a apreciat înalt subliniind prezenţa tematicii originale de sorginte publicistică şi polemică, simplitatea expresiei, bogăţia intonaţională, apropierea de anumite calităţi ale prozei şi de limbajul colocvial. Pentru el este important sensul interior, plinătatea expresiei, predominarea gîndului creativ asupra celui contemplativ. Boris Sluţki s-a manifestat încă în două ipostaze literare: autor de articole critice şi de recenzii şi tălmăcitor de opere artistice aparţinînd literelor poloneze, germane, engleze etc.

Cît priveşte personalitatea lui Iuri Kojevnikov situaţia-i extrem de favorabilă. El este promotorul activ al literaturii române în spaţiul spiritualităţii ruse pe două căi: prin filiera interpretărilor critice şi prin traduceri. Încă în 1960 semnează studiul monografic *Mihail Sadoveanu* – o privire generală asupra vieţii şi creaţiei marelui prozator român. Peste trei ani, la Moscova, se editează în ruseşte volumul *Schiţă asupra istoriei literaturii sovietice moldoveneşti*, la care I. Kojevnikov a participat ca redactor şi coautor. În 1968 vede lumina tiparului moscovit studiul monografic *Eminescu şi problema romantismului în literatura română din secolul al XIX-lea*, care reprezintă o viziune originală asupra creaţiei eminesciene şi o radiografie a contextului literar autohton şi european în care s-a produs inegalabila operă a marelui clasic. Consistent şi judicios, acest studiu a fost tradus în româneşte şi publicat în 1979, la Iaşi, în colecţia *Eminesciana.*

Pe lîngă aceste două cercetări monografice, Iuri Kojevnikov a scris prefeţe şi mărturisiri de tălmăcitor la şapte cărţi scoase la lumină de diverse edituri din Moscova. E vorba despre volumele de versuri eminesciene *Стихи* din 1950, 1958 şi 1981, precum şi despre cărţile *Нехоженые ступени* de Lucian Blaga şi *Желтые искры* de G. Bacovia.

Din categoria interpretărilor critice fac parte, de asemenea, articolele *Împărat şi proletar sau despre concepţia socială a lui Eminescu* (vezi revista *Secolul XX*, nr. 6 din 1964) şi *Principala temă a literaturii româneşti* plasate în cartea: M. Sadoveanu. *Povestiri. Mitrea Cocor.* Liviu Rebreanu. *Răscoala* ce a apărut în 1976, în colecţia „Biblioteca literaturii universale”.

O altă modalitate de promovare de către I. Kojevnikov a tezaurului literar românesc în spaţiul culturii ruse este traducerea artistică. Cu adevărat impresionantă este această activitate a sa. În 1975, la Bucureşti, apare volumul *Nebănuitele trepte*



BDD-A20064 © 2015 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:53:53 UTC)

de L. Blaga, ediție bilingvă româno-rusă, în 1981 vede lumina tiparului la Bucureşti culegerea *Versuri* de M. Eminescu, iar în 1990, la Moscova, este editată creația lui G. Bacovia: poezia, proza şi opt poezii semnate de soția poetului – Agata Grigorescu-Bacovia.

Volumul eminescian şi cel al lui Blaga conțin mărturisiri intitulate *Din partea traducătorului*. Reținem două fragmente din ele: „Pot spune că Eminescu este destinul meu. Aproape toată activitatea mea conştientă, de creație, este legată de acest nume. Şi chiar atunci cînd mi s-a părut că ea este destul de departe de opera marelui poet, invizibilă, prezența acestuia persista în subconştientul meu. De fapt, el mi-a intrat în suflet pentru că acolo avea dinainte locul pregătit".

Despre poezia lui Blaga: „Pentru a-l traduce, trebuie să pătrunzi în «templul poeziei lui» […]. Universul poetic al lui Blaga nu mi s-a dezvăluit în cuvinte, ci în senzații: de neuitat, atunci cînd m-am oprit în pragul bisericii create de mîna unui om, de legendarul Meşter Manole. Am stat mult timp pe pragul bisericii din Curtea de Argeş ca să capăt curajul să-l traduc pe Lucian Blaga, să compun versuri care să sune ca ale lui".

Nominalizăm încă vreo cîteva titluri de cărți de poezie în care Iuri Kojevnikov s-a produs ca tălmăcitor din literatura română: *Versuri* de M. Eminescu (6 cărți editate la Bucureşti, Moscova şi Chişinău), *Antologia poeziei româneşti* (Moscova, 1959), *Poezia populară românească. Balade. Eposul eroic* (Moscova, 1987). Printre cărțile de proză figurează *Povestiri* şi *Mitrea Cocor* de Sadoveanu (1976, „Biblioteca literaturii universale"). Știința literară şi cititorul de rînd are rezerve serioase față de romanul *Mitrea Cocor*, dar este admirabilă dragostea cu care Kojevnikov scrie despre Mihail Sadoveanu.

În 1989 I. Kojevnikov publică la Editura „Literatura artistică" din Chişinău o carte de versuri proprii *Стихи разных лет*, în care include compartimentul *Din poezia moldovenească*. Aici figurează balada *Miorița* şi încă 16 poezii ale clasicilor români, începînd cu Varlaam şi terminînd cu Liviu Damian. Tot aici aflăm poezii cu tematică românească: *Stepa Bugeacului, Meşterul Manole, Basarabia* şi *Kalipso*.

Practic, nu există cărți de traducții în limba rusă din poeți de seamă români, editate la Moscova, Bucureşti sau Chişinău, în care să nu întîlnim printre tălmăcitori sau autori de comentarii numele lui I. Kojevnikov.

Cele expuse ne îndreptățesc să facem următoarea concluzie: prin merituoasele sale interpretări critice, dar, mai ales, prin prodigioasa activitate de tălmăcire, prin cărțile alcătuite şi prin pregătirea cadrelor ştiințifice în aspirantura Institutului de Literatură Universală „M. Gorki" I. Kojevnikov s-a manifestat ca un promotor consecvent şi deosebit de fecund al tezaurului literar românesc în spațiul spiritualității ruse. Printre acțiunile de promovare a literaturii române în spațiul culturii ruse, un loc aparte îl ocupă traducerile ruseşti din poezia eminesciană.

Pe lîngă calitățile de exeget valoros al literaturii române, în speță al creației eminesciene, totodată făuritor de versuri, Iuri Kojevnikov era îndrăgostit de opera poetică blagiană. Admirația pe care şi-a mărturisit-o în acest sens ne duce cu gîndul la existența acelei premise importante denumite **congenialitate.**

Lămurindu-ne asupra individualității scriitorului tradus şi a tălmăcitorilor lui, precum şi a factorilor obiectivi şi subiectivi care conlucrează în actul de recreare a operei-sursă, trecem la exemplificările cuvenite.



BDD-A20064 © 2015 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:53:53 UTC)

Ca exemple de tălmăciri reuşite înfăptuite de I. Kojevnikov putem aduce textele *Хочу бытъ радостным – Vreau să joc, Прекрасные руки – Frumoase mîni* şi *Ночная песня – Cîntec de noapte.*

Prima poezie exprimă o stare sufletească specifică: o plinătate a trăirii emotive, o senzaţie a fericirii, se poate spune chiar – o stare de beatitudine. Prima impresie pe care o lasă titlul – dorinţa de simple distracţii – este înşelătoare. Textul exclude această impresie de moment. Titlul lui Boris Sluţki *Хочу сплясатъ!* (a se vedea varianta respectivă din placheta *Стихи поэтов Румынии '20-'30-х годов*), precum şi cel al lui I. Kojevnikov *Хочу игратъ* din volumul *Поэмы света* (Библиотека «Румыния», Букарест, 1975) nu sunt potrivite. O variantă inspirată şi adecvată conţinutului a elaborat, în acelaşi an, I. Kojevnikov cînd a fost editat volumul bilingv româno-rus *Nebănuitele trepte – Нехоженые ступени* (Bucureşti, 1975). Iat-o: *Хочу быть радостным.* Plasăm textele în paralel pentru ca cititorul să poată sesiza nuanţele şi sugestiile textului şi ale subtextului.

| ***VREAU SĂ JOC!*** | **ХОЧУ БЫТЬ РАДОСТНЫМ!** |
|---|---|
| *O, vreau să joc, cum niciodată n-am jucat!* | Хочу быть радостным, |
| *să nu se simtă Dumnezeu* | каким мне никогда бывать не |
| *în mine* | приводилось! |
| *un rob în temniţă – încătuşat.* | Чтоб бог во мне |
| *Pămîntule, dă-mi aripi:* | не чувствовал себя |
| *săgeată vreau să fiu să spintec* | рабом, закованным в темнице. |
| *nemărginirea,* | Земля, дай крылья мне: |
| *să nu mai văd în preajmă decît cer,* | хочу я быть стрелой, |
| *deasupra cer,* | чтоб бесконечность |
| *şi cer sub mine–* | пронзить, |
| *şi-aprins în valuri de lumină* | чтоб видеть |
| *să joc* | вокруг одно лишь небо – |
| *străfulgerat de-avînturi* | и сверху небо, и небо под собой, |
| *nemaipomenite* | пылая в волнах света, |
| *ca să răsufle liber Dumnezeu în ine,* | играть пронизанным невиданным, |
| *să nu cîrtească :* | порывом, |
| *„Sunt rob în temniţă!"* | чтоб бог во мне вздохнул свободно |
| | и не роптал: |
| | «Я – раб в темнице!» |

L-am pomenit aici pe B. Sluţki cu o traducere neinspirată, dar, în linii mari, cele peste treizeci de poezii şi poeme blagiene, recreate în limba rusă de el şi incluse în volumul *Стихи поэтов Румынии '20-'30-х годов,* ne oferă nu puţine exemple de pătrundere a specificului originalelor şi recreare reuşită a diapazonului ideatic, sugestiv şi melodic pe care îl conţin. Un exemplu concludent e textul programatic blagian



BDD-A20064 © 2015 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:53:53 UTC)

*Не попираю цветок мирового чуда – Eu nu strivesc corola de minuni a lumii* care vădeşte o înaltă capacitate de replăsmuire în limba rusă a partiturilor lirice ale poetului român. Componentele principale (încărcătura ideatică, potenţialul imagistic, melodicitatea) şi-au găsit echivalente ruseşti, se poate spune, excelente.

| ***EU NU STRIVESC COROLA DE MINUNI A LUMII*** | **НЕ ПОПИРАЮ ЦВЕТОК МИРОВОГО ЧУДА** |
|---|---|
| *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii* | Не попираю цветок мирового чуда, |
| *şi nu ucid* | не убиваю разумом |
| *cu mintea tainele, ce le-ntâlnesc* | тайны, |
| *în calea mea* | попавшиеся мне навстречу |
| *în flori, în ochi, pe buze ori morminte.* | в цветах, в глазах, на устах или |
| *Lumina altora* | в могилах |
| *sugrumă vraja nepătrunsului ascuns* | У других |
| *în adâncimi de întuneric,* | свет гасит волшебство потаенного, |
| *dar eu,* | сокровенного в недрах тьмы. |
| *eu cu lumina mea sporesc a lumii taină –* | но я |
| *şi-ntocmai cum cu razele ei albe luna* | своим светом умножаю мировую |
| *nu micşorează, ci tremurătoare* | тайну. |
| *măreşte şi mai tare taina nopţii,* | Луна белыми лучами |
| *aşa îmbogăţesc şi eu întunecata zare* | бестрепетно и властно |
| *cu largi fiori de sfânt mister* | умножает тайну ночи, |
| *şi tot ce-i neînţeles* | и я обогащаю темные дали |
| *se schimbă-n neînţelesuri şi mai mari* | щедрым трепетом священной айны, |
| *sub ochii mei –* | и неясное |
| *căci eu iubesc* | у меня на глазах |
| *şi flori şi ochi şi buze şi morminte.* | становится совершенно неведомым, |
| | потому что я люблю |
| | и цветы, и глаза, и уста, и могилы. |

În poezia *Frumoase mîni* se face un elogiu mîinilor pline de farmec, căldură tinerească şi de tandreţe care au cuprins nu odată capul plin de vise al fiinţei îndrăgite. După dulcile amintiri, urmează o privire imaginară peste ani şi aici apare momentul plecării eului liric în lumea celor fără de vise şi prezenţa la ritual a unor *buze calde* şi înduioşătoare *ca nişte flori.*

E nostalgia şi regretul despărţirii fizice inevitabile, dar şi străduinţa de a aduce un emoţionant elogiu tinereţii şi atitudinii pline de gingăşie şi fineţe inspirate de sentimentul nobil al dragostei. Referindu-se la tema dragostei în poezia discutată, G. Gană remarca: „Nici unul dintre poeţii români de după Eminescu n-a dat iubirii un sens aşa de înalt ca Blaga” [5, p. XXVIII]. Sunt trăiri la o cotă emotivă foarte înaltă, de aceea traducătorul I. Kojevnikov s-a hotărît să evite tălmăcirea literală a titlului



BDD-A20064 © 2015 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:53:53 UTC)

înlocuind-o cu una creativă, compensatoare, sugerată de întregul text: *Прекрасные руки* – preafrumoase, splendide mîini. Transcrierea integrală a textelor îi va oferi cititorului curios posibilitatea de a le confrunta, dar şi de a se delecta.

| ***FRUMOASE MÎNI*** | **ПРЕКРАСНЫЕ РУКИ** |
|---|---|
| *Presimt:*<br>*frumoase mîni, cum îmi cuprindeți*<br>*astăzi cu*<br>*căldura voastră capul plin de visuri,*<br>*aşa îmi veți ținea odată*<br>*şi urna cu cenuşa mea.*<br>*Visez:*<br>*frumoase mîni, cînd buze calde-mi*<br>*vor sufla*<br>*în vînt cenuşa,*<br>*ce-o s-o țineți în palmi ca-ntr-un*<br>*potir,*<br>*veți fi ca nişte flori,*<br>*din care boarea-mprăştie polenul.* | Предчувствую:<br>прекрасные руки, как вы обнимаете ныне<br>вашим теплом мою голову, полную<br>разных мечтаний,<br>так же когда-нибудь будете вы<br>держать и урну с пеплом моим.<br>Мечтаю:<br>прекрасные руки, когда теплые губы<br>развеют по ветру пепел,<br>что держите вы в ладонях,<br>словно в потире, вы будете подобны цветам,<br>с которых дуновение ветра сдувает<br>пыльцу. |
| *Şi plîng:*<br>*veți fi încă aşa de tinere atunci,*<br>*frumoase mîni.* | И плачу:<br>и тогда еще будете юными вы,<br>прекрасные руки. |

Practica tălmăcirii artistice nu odată a oferit exemple care ne conving că uneori îndepărtarea de buchea textului-sursă duce la apropierea de sensul şi potențialul său sugestiv. E şi cazul acestor două texte comentate mai sus care aparțin talentatului traducător I. Kojevnikov.

Emoționantul *Cîntec în noapte* este o miniatură lirică ce sugerează ideea că drumul pînă la ființa îndrăgită e plin de obstacole: *pietre-n cale, mereu pietre.* Pentru noțiunea *drum* Blaga a ales o expresie dintre cele mai suave şi sugestive – *poteca mea de dor.* E ştiut: unitatea lexicală *dor* e polivalentă: dorință puternică, nostalgie, duioşie, patimă, suferință pricinuită de dragoste, poftă, gust (de a mînca sau a bea ceva); provine din latina populară *dolus/dolare – a durea*. Dicționarul rus-român dă următoarele echivalente ruseşti: *желание, влечение, стремление, тяготение, тоска, томление, боль, страдание.* Din acest şirag, nu chiar scurt de sinonime, I. Kojevnikov a ales cuvîntul *тоска* care, după convingerea noastră, se potriveşte cel mai bine. Dicționarul limbii ruse (Москва, 1975), întocmit de S. I. Ojegov, explică astfel unitatea lexicală *тоска – душевная тревога, соединенная с грустью; уныние.* Dorul de patrie, de plaiul natal, care pătrunde firea umană pînă în străfunduri şi este, practic, netrecător, ruşii îl exprimă anume prin vocabula *тоска.*



BDD-A20064 © 2015 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:53:53 UTC)

| *CÎNTEC ÎN NOAPTE* | **НОЧНАЯ ПЕСНЯ** |
|---|---|
| *Pietre-n cale, mereu pietre.*<br>*Nime-n beznă nu mă-ndreaptă*<br>*Pîn-la tine nici o piatră*<br>*nu mai vrea să-mi fie treaptă.* | Путь кремнистый, камень, камень,<br>в бездну камень не толкает,<br>но и чтоб тебя достиг я,<br>стать ступенькой не желает. |
| *Pietre sunt şi iarăşi pietre.*<br>*Pe poteca mea de dor,*<br>*greu se lasă, greu se lasă*<br>*Dumnezeul pietrelor.* | Только камни, только камни<br>вдоль тоски моих дорог.<br>Лег, как камень, лег, как камень,<br>всех камней тяжелый бог. |
| *Lung e drumul, ceasul lung.*<br>*Rogu-mă, mă rog într-una,*<br>*noaptea să-mi ajute Luna*<br>*pîn-la tine să ajung.* | Без конца в пути, в пути.<br>всех мольба моя тревожит:<br>ночью пусть Луна поможет<br>до тебя мне добрести. |

Această bijuterie lirică are anumite tangenţe cu un giuvaier popular versificat din arealul folcloric maramureşean, în care nota lirică e însoţită de o impresionantă undă umoristică: *De la mine pîn'la rai/Cărăruşa-i numai scai,/De la mine pîn'la mîndra/Cărăruşa-i ca oglinda./Fie raiul sănătos,/Noi ne-om duce pe dindos*. Comune sunt în această plăsmuire emoţionantă fiinţa îndrăgită şi dorită, precum şi cărăruşele, numai că e diferită natura *potecilor de dor*. La Blaga – pietre, la maramureşeni – loc ideal de neted, Nu întîmplător Marin Bucur menţiona: „Poezia aleanului, a cîntecului de plecare se fundamentează cu rezonanţe inconfundabile şi cu un ecou de durată, pe poezia populară" [6, p. 54].

În cartea de tălmăciri ruseşti din poezia eminesciană (*Versuri – Стихи*, Bucureşti, 1981) Iuri Kojevnikov face o constatare judicioasă: „Munca traducătorului constă nu numai în găsirea cuvîntului potrivit, a stilului adecvat, ci şi într-un proces de familiarizare cu creaţia poetului tradus. Traducătorul este obligat să trăiască ceea ce a trăit şi poetul, să se identifice cu el" (p. 35). Suntem convinşi că cele trei texte luate în discuţie mai sus ilustrează cu succes cele afirmate de talentatul literat I. Kojevnikov.

Tot în volumul citat, I. Kojevnikov a scos în evidenţă o realitate dură din domeniul practicat de el ani în şir: „Orice învingător în turnirul traducerilor suferă o înfrîngere, şi anume atunci cînd lucrarea sa este comparată cu originalul" (p. 38).

Confruntarea celorlalte texte din cartea luată în discuţie a scos în vileag şi cîteva scăpări de sens, ignorarea unor tropi, prezenţa neîntemeiată a unor culori prea luminoase, alteori, peste măsură de sumbre, neglijarea unor elemente ale desenului ritmic sau ale sistemului de rimare. Rar, dar în unele texte întîlnim şi un fel de fabricaţii personale (отсебятина, zic ruşii). Ne referim la variantele creaţiunilor *Pămîntul, Nu-mi presimţi?, Gorunul, Lumina raiului, Scoica, Mugurii, Lacrimile* şi *Ghimpii.*



BDD-A20064 © 2015 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:53:53 UTC)

Cîteva concluzii: N. Podgoriceany este primul literat rus care, prin includerea a patru poezii blagiene (*Pan, Pămîntul, Cresc amintirile* şi *Veniţi după mine, tovarăşi!*) în voluminosul op *Антология румынской поэзии*, a pus începutul receptării operei poetice a lui L. Blaga de către spiritualitatea rusă.

Această iniţiativă a fost urmată în 1975, la 80 de ani de la naşterea poetului, de trei acte editoriale importante: apariţia în Библиотека «Румыния», nr. 1, a *Poemelor luminii* în transpunerea lui Iuri Kojevnikov, a culegerii antologice *Стихи поэтов Румынии '20-'30-х годов*, care conţine peste 40 de poezii traduse de B. Sluţki şi I Kojevnikov şi a celui mai solid şi important act editorial – culegerea antologică bilingvă *Nebănuitele trepte – Нехоженые ступени* – care este produsul activităţii traducătoriceşti de o admirabilă calitate artistică a lui Iuri Kojevnikov.

Majoritatea covîrşitoare dintre cele peste o sută treizeci de texte poetice din volumul antologic poartă amprenta unei activităţi inspirate de replăsmuire artistică. În ceea ce au mai esenţial şi mai frumos creaţiunile versificate blagiene nu s-au produs alterări supărătoare sau stînjenitoare. După ce şi-a perfecţionat şi sensibilizat pana în recrearea în ruseşte a genialei poezii eminesciene, I. Kojevnikov, eminent pro-motor al literaturii române în spaţiul spiritualităţii ruse, a săvîrşit încă o faptă demnă de înalte aprecieri: a inclus în circuitul limbii sale materne marea poezie blagiană, poezie izvorîtă din cele mai nobile intenţii: de a „spori a lumii taină". Pe lingă indiscutabila lor valoare literară, tălmăcirile ruseşti au şi un anumit rost cultural: prin mijlocirea lor, numeroasele etnii din fostul imperiu sovietic capătă audienţă la opera scriitorului român care e considerat cel mai de seamă poet după Eminescu.

**Referinţe bibliografice**

1. Lucian Blaga. *Poezii*, vol. I. Bucureşti, Albatros, 1980, ultima pagină a copertei.

2. M. Cimpoi. *Sfinte firi vizionare*. Chişinău, 1995.

3. Literatura română. *Crestomaţie de critică şi istorie literară*. Coord. T. Moraru, C. Călin, C. Malinici. Cluj-Napoca, 1983.

4. P. Forna. *Congenital şi standard*. În: Caietele lui Lucian Blaga. Cluj-Napoca, mai 1998.

5. G. Gană. *Opera literară a lui Lucian Blaga.* În cartea: Lucian Blaga. *Poezii*, vol. I. Bucureşti, Albatros, 1980.

6. M. Bucur. *Lucian Blaga.* În cartea: *Literatura română contemporană. I. Poezia.* Bucureşti, Editura Academiei RSR, 1980.



BDD-A20064 © 2015 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:53:53 UTC)